Contributed by Alex De Jong
maandag, 09 augustus 2010 - Last Updated maandag, 09 augustus 2010

Frankrijk is er trots op een republiek te zijn. Dat wil niet zeggen dat het land geen adel heeft. Of een gebrek aan mannen die graag zouden regeren als monarchen – van De Gaulle, Mitterand, en Chirac tot de huidige president Sarkozy bijvoorbeeld. En waar een aristocratie is, is gekonkel, corruptie en machtsspelletjes. Schandalen genoeg dus.

Het nieuwste schandaal kwam aan het rollen op 10 juni. Toen stapte Françoise Bettencourt, de dochter van de rijkste vrouw van Frankrijk, Liliane Bettencourt, naar de politie met een stapel clandestiene geluidsopnames. Die waren stiekum gemaakt door een butler en bevatten gesprekken tussen Liliane Bettencourt en haar naaste adviseurs. Françoise Bettencourt vermoedt namelijk dat de hofhouding van haar schatrijke moeder – geschat vermogen: 17 miljard euro – misbruik van haar maakt. Nauwelijks een week later lekten de geluidsopnames uit en waren de poppen aan het dansen.

De gesprekken zijn belastend voor president Nicolas Sarkozy en de huidige minister van Arbeid Eric Woerth. Woerth is ook nog penningmeester van de regeringspartij UMP. Toen hij nog een eenvoudige burgemeester was, kwam Sarkozy regelmatig over vloer bij Liliane Bettencourt.

Op één opname is te horen dat Bettencourt zich zorgen maakt over een juridische procedure. Patrice de Maistre, beheerder van haar fortuin, stelt haar gerust: 'De president volgt dat van heel nabij. En als we verliezen en het komt voor het hof van beroep, kennen we daar de procureur heel, heel goed'. Minister Eric Woerth kent men ook heel goed in huize Bettencourt: tussen 2007 en 2010 was zijn echtgenote medebeheerder van het fortuin van Bettencourt. Uit de mond van Patrice de Maistre is te horen dat zij dit werd op verzoek van haar man. Blijkbaar ging het om een wederdienst: omdat deze constructie door juridische procedures onder druk komt te staan wordt besluiten 'hem dan maar geld te geven'. Andere onthullingen: twee geheime bankrekeningen in Zwitserland waarop in totaal 78 miljoen euro geparkeerd staat en een eiland op de Seychellen waar de Franse fiscus geen

weet van had.

In de periode tussen mei 2007 en maart 2010, toen Woerth minister van Financiën was, liepen belastingscontroleurs in een wijde boog om het fortuin van Bettencourt. Niet dat Bettencourt überhaupt veel belastingen hoeft te betalen: mede dankzij belastinghervormingen van haar oude vriend Sarkozy kreeg zij in vier jaar 100 miljoen terug van de belastingen. Bettencourt betaalt nu 0,17 procent belastingen op haar fortuin. Moet er nog gezegd worden dat Woerth als minister van Financiën ook zijn beste beentje voor heeft gezet om de allerrijkste Fransen zoveel te mogelijk te vrijwaren van de fiscus?

Zoals symphatisanten van de Franse Nouveau Parti Anticapitaliste stelden in een commentaar op de hele affaire ligt het belang ervan vooral in dat nu overduidelijk zichtbaar wordt wat we al lang weten. De 'heersende klasse' is geen hersenschim van marxisten of een geheim genootschap: het is een innig met elkaar verweven laag van de bevolking, bestaande uit de allerrijksten en de allerhoogsten. Leden van de burgerij, hoge functionarissen en beroepspolitici pendelen heen en weer tussen posten in de zakenwereld en politieke baantjes. Dat is niet uniek voor Frankrijk: hoeveel Nederlandse politici zijn er bijvoorbeeld niet die voor, na of tijdens hun publieke loopbaan commissariaten versierden bij de ING, DSM, Shell of schoonmaakbedrijf CSU? Daar is allemaal niks geheimzinnigs aan: 'ons kent ons' en 'quid pro quo', meer is er niet aan de hand. Vandaar ook de verbaasde reacties van de betrokkenen op de verontwaardiging over het schandaal: 'waarom zouden wij ons moeten verontschuldigen'? In hun ogen is er helemaal niks vreemds aan de hand.

En na de verbazing, de aanhoudende kritiek en het wankelen van de troon van Sarkozy zelf komt de tegenaanval. De nieuwssite Mediapart.fr, die een belangrijke rol speelde in het aan het licht komen van het schandaal, werd door staatssecretaris Nadine Morano een 'roddelsite' genoemd – serieuze media worden blijkbaar niet geacht corruptie van machtige politici aan de kaak te stellen. Xavier Bertrand, algemeen secretaris van UMP, neemt de site serieuzer en beschuldigt Mediapart van fascistische praktijken. De UMP woordvoerder gooit er nog een schepje bovenop: er is sprake van een complot trotsko-fasciste!

Of het nu om de zogenaamde 'kredietcrisis', het falen om de klimaatverandering aan te pakken of corruptie in de hoogste politieke regionen gaat: keer op keer blijkt hoe nauw politieke en economische macht met elkaar verworven zijn. De machtigen der aarde houden elkaar de hand boven het hoofd, wars van elke kritiek, zorgvuldig hun machtspositie beschermend. Kapitalisme is dan wel een machine die zich aan menselijke controle onttrekt, dat wil niet zeggen dat niet enkelen er dik van profiteren! Een oplossing? Een radicale democratisering van de politieke en economische macht en deze onder collectieve controle brengen. Het is de hoogste tijd om onze moderne aristocratie te ontdoen van hun voorrechten en af te laten dalen naar het niveau van normale stervelingen waar ze burgers onder burgers kunnen zijn.